

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ————— ❁

احکام موضوعی ۱

احکام روزه

مطابق با فتاویٰ مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمیٰ خامنه‌ای (مد ظله العالی)

فقه روز

وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی

مقدمه

کتابی که در اختیار دارید حاوی مسائل مهم و مورد ابتلاء در احکام روزه مطابق با فتاویٰ مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی) است.

این اثر اولین مجلد از مجموعه کتابهای احکام موضوعی فقهی منطبق با فتاویٰ معظمّه است که توسط انتشارات فقه روز به طبع میرسد و بزودی مجلدات بعدی مجموعه‌ی مذکور نیز در موضوعات مختلف از جمله احکام پزشکی، حج، خمس، و سفر عرضه خواهد شد.

در این کتاب علاوه بر موارد موجود در رساله‌ی «اجوبه الاستفتائات»، استفتائات جدید نیز اضافه گردیده است.

این مجلد شامل مسائلی از قبیل انواع روزه، راههای ثبوت اول ماه، مبطلات روزه، احکام پزشکی روزه، احکام روزه‌ی مسافر، احکام بانوان، و زکات فطریه میباشد.

تدوین اثر بنحوی انجام گرفته است که نفع آن عام و بهره‌گیری از آن برای همگان آسان باشد.

شایان ذکر است که دفتر استفتائات معظمّه این رساله را مورد تأیید و عمل به آن را مجزی اعلام نموده‌اند.

از تمامی عزیزانی که ما را در تهنیتی این مجموعه یاری نموده‌اند
صمیمانه تشکر میکنیم؛ خداوند متعال به همه‌ی ما توفیق عمل به احکام
اسلام و قرآن و سنت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) و ائمه طاهرین (علیهم السلام)
را عنایت فرماید.

و من الله التوفیق

فهرست مطالب

۱۷	معنا و انواع روزه.....
۱۷	معنای روزه.....
۱۷	انواع روزه.....
۱۷	روزه‌های واجب.....
۱۸	روزه‌ی روز عاشورا.....
۱۸	روزه‌ی سکوت.....
۱۸	روزه‌ی زن و فرزند.....
۱۹	شرایط وجوب روزه.....
۱۹	مشقّت در روزه گرفتن.....
۱۹	ناتوانی از گرفتن روزه در آغاز بلوغ.....
۲۰	افطار به‌خاطر مشقّت در اثنای روز.....
۲۳	راه‌های ثبوت اوّل ماه.....
۲۴	علم به حلول ماه رمضان در میان روز.....
۲۴	روزه در صورت عدم ثبوت اوّل ماه.....
۲۴	اختلاف نظر مراجع تقلید در ثبوت عید فطر.....
۲۵	رویت هلال.....
۲۵	اطمینان به تولّد ماه نو.....
۲۵	ملاک داخل شدن ماه جدید.....
۲۵	عدم علم به امکان رویت هلال.....
۲۶	استهلال.....
۲۶	زمان رویت هلال.....
۲۶	اتّحاد افق و ملاک آن.....

- ۳۷..... ثبوت هلال ماه نو در شهرهای هم‌افق
- ۳۷..... اعتماد بر افق مناطق دیگر
- ۳۷..... رؤیت هلال در بلاد شرقی
- ۳۸..... هم‌عرض بودن مناطق در رؤیت هلال
- ۳۸..... اشتراک دو منطقه در شب
- ۳۸..... ملاک رؤیت هلال
- ۳۹..... شهادت دو فرد عادل به رؤیت هلال
- ۳۹..... شهادت به رؤیت هلال توسط دو عادل
- ۳۹..... اختلاف بینة در رؤیت هلال
- ۳۰..... اطمینان پیدا کردن به رؤیت هلال
- ۳۰..... اعلام رؤیت هلال از رادیو و تلویزیون
- ۳۰..... حدس به رؤیت از گفته‌ی دیگران
- ۳۰..... اطمینان به صحت محاسبات نجومی
- ۳۱..... تبعیت از دولت غیراسلامی در رؤیت هلال
- ۳۱..... تبعیت از اهل سنت در رؤیت هلال
- ۳۱..... تعیین اول ماه با خصوصیات هلال در شب‌های بعد
- ۳۲..... حکم حاکم در اعلام اول ماه
- ۳۲..... حکم حاکم
- ۳۲..... تبعیت از ولی فقیه بر ثبوت هلال
- ۳۳..... اطلاع به حاکم شرع در صورت رؤیت هلال
- ۳۳..... اختلاف افق محل حاکم و مقلد
- ۳۵..... نیت روزه
- ۳۵..... کیفیت نیت روزه
- ۳۵..... نیت هر روز یا برای کل ماه
- ۳۵..... وجوب روزه به صرف نیت
- ۳۶..... کافی بودن نیت ارتکازی در روزه
- ۳۶..... زمان نیت روزه
- ۳۶..... زمان نیت روزه‌های واجب
- ۳۶..... زمان نیت روزه‌ی مستحبی
- ۳۷..... تأخیر در نیت روزه
- ۳۸..... نیت روزه‌ی مستحبی

- ۳۸..... نیت روزه‌ی مستحبی با داشتن روزه‌ی قضا
- ۳۸..... نیت روزه‌ی مستحبی به‌جای روزه‌ی قضا
- ۳۹..... اضافه‌کردن نیت‌های دیگر به روزه‌ی مستحبی
- ۳۹..... مسائل متفرقه‌ی نیت.....
- ۳۹..... خواب ماندن سحر.....
- ۳۹..... نیت روزه‌های مختلف باهم
- ۴۰..... خوب‌شدن مریض در اثنای روز ماه رمضان
- ۴۰..... نیت در یوم‌الشک
- ۴۱..... روزه‌ی مافی‌الذمه
- ۴۱..... تغییر نیت روزه‌ی استیجاری بعد از انجام آن.....
- ۴۲..... استمرار در نیت.....
- ۴۲..... برگشتن از نیت روزه در اثنای روز.....
- ۴۳..... مبطلات روزه
- ۴۳..... چیزهایی که روزه را باطل می‌کند
- ۴۳..... خوردن و آشامیدن.....
- ۴۳..... ملاک خوردن و آشامیدن.....
- ۴۴..... خوردن روزه به‌خاطر مسابقه.....
- ۴۴..... افطار روزه بر اثر تشنگی و گرسنگی.....
- ۴۴..... خوردن سحری بعد از اذان صبح.....
- ۴۵..... حکم موادی که از معده وارد دهان شده در حال روزه.....
- ۴۶..... فروبردن اخلاط سر و سینه در حال روزه.....
- ۴۶..... فرورفتن غذای باقی‌مانده بین دندان‌ها
- ۴۷..... خلال کردن دندان
- ۴۷..... مسواک با خمیر دندان
- ۴۷..... استفاده از نخ دندان
- ۴۷..... جویدن آدامس و مکیدن کندر.....
- ۴۸..... باطل کردن روزه با اصرار دیگری
- ۴۸..... انجام مبطلات روزه با اجبار دیگری.....
- ۴۸..... حکم افطار سهوی.....
- ۴۸..... ضرورت نوشیدن آب برای خلبان و مهماندار روزه‌دار
- ۴۹..... مضمضه و غرغره‌ی آب در حال روزه

- ۴۹..... خارج کردن زبان از دهان در حال روزه
- ۵۰..... احساس داخل شدن شکر در دهان در حال روزه
- ۵۰..... جماع (آمیزش جنسی).....
- ۵۰..... روابط زناشویی روزه‌دار.....
- ۵۰..... شوخی و ملاحظه با همسر در حال روزه.....
- ۵۰..... جماع زوجین در حال روزه.....
- ۵۱..... جماع از روی فراموشی.....
- ۵۱..... باقی ماندن بر جنابت تا اذان صبح.....
- ۵۲..... جنابت عمدی در شب ماه رمضان با عدم امکان غسل.....
- ۵۲..... تیمم در تنگی وقت با ترک عمدی غسل.....
- ۵۳..... غفلت روزه‌دار از غسل جنابت قبل از اذان صبح.....
- ۵۳..... غفلت از احتلام قبل از اذان صبح.....
- ۵۳..... شک در احتلام در شب ماه رمضان.....
- ۵۴..... روزه در صورت بقا بر جنابت تا اذان صبح.....
- ۵۴..... خوابیدن شخص جنب تا اذان صبح.....
- ۵۵..... فرارسیدن وقت اذان در حین غسل واجب.....
- ۵۵..... ترک غسل و باقی ماندن بر جنابت از روی خجالت.....
- ۵۷..... جهل در وجوب یا کیفیت غسل جنابت.....
- ۵۷..... روزه‌ی جاهل به وجوب غسل یا کیفیت آن.....
- ۵۸..... روزه‌ی انجام شده با غسل باطل.....
- ۵۹..... روزه با یقین به بطلان یکی از غسل‌های جنابت.....
- ۶۰..... روزه در صورت غسل با آب نجس.....
- ۶۰..... وظیفه‌ی جنب با احتمال خروج منی در حال روزه.....
- ۶۰..... استمنا (خودارضایی).....
- ۶۰..... کفاره‌ی استمنا در حال روزه.....
- ۶۱..... عادت به استمنا و حکم روزه.....
- ۶۱..... جنابت روزه‌دار با نگاه به صحنه شهوات‌انگیز.....
- ۶۱..... جنابت روزه‌دار بر اثر صحبت با نامحرم.....
- ۶۲..... احتلام در حال روزه.....
- ۶۲..... احتلام روزه‌دار و بیدار شدن بعد از اذان صبح.....
- ۶۳..... احتلام بعد از فجر در ماه رمضان.....

- ۶۳..... دروغ بستن به خدا و پیامبران و معصومین (علیهم‌السلام).....
- ۶۳..... دروغ بستن بر فاطمه‌ی زهرا (سلام الله علیها)
- ۶۳..... نسبت دادن حدیث کسا به حضرت زهرا (سلام الله علیها)
- ۶۳..... خواندن دعا در ماه رمضان با شک در صحت آن.....
- ۶۴..... رساندن غبار غلیظ به حلق.....
- ۶۴..... فروبردن غبار برای روزه‌دار.....
- ۶۴..... روزه‌ی معتادین به سیگار.....
- ۶۵..... استعمال دخانیات و مواد مخدر
- ۶۵..... استعمال «تاس» در حال روزه.....
- ۶۵..... فرو بردن سر در آب.....
- ۶۶..... فرو بردن سر در آب مضاف
- ۶۶..... فرو رفتن در آب با لباس غواصی.....
- ۶۶..... ریختن آب بر سر
- ۶۷..... غسل ارتسامی روزه‌دار بر اثر فراموشی
- ۶۷..... اماله کردن
- ۶۷..... استفاده‌ی بانوان از شیاف.....
- ۶۸..... قی کردن
- ۶۸..... قی کردن در حالت تهوع.....
- ۶۸..... برخی احکام چیزهای باطل کننده‌ی روزه.....
- ۶۹..... استعمال عطر در حال روزه.....
- ۷۱..... احکام پزشکی روزه.....
- ۷۱..... منع پزشکی.....
- ۷۱..... ملاک اعتبار منع پزشکی از روزه.....
- ۷۱..... منع پزشکی غیر امین.....
- ۷۲..... روزه با وجود منع پزشکی.....
- ۷۲..... روزه نگرفتن به دستور پزشک و کشف خلاف.....
- ۷۳..... ترس از ضرر.....
- ۷۳..... ملاک تشخیص روزه‌ی ضرری.....
- ۷۳..... افطار روزه به خاطر ترس از ضرر.....
- ۷۴..... روزه‌ی بیماران خاص.....
- ۷۴..... روزه‌ی بیمار کلیوی.....

- ۷۴..... روزهی بیماران دیابتی
- ۷۵..... خوردن قرص در حال روزه
- ۷۵..... اضطراب به مصرف مرتب دارو در ماه رمضان
- ۷۵..... تنفس مصنوعی
- ۷۵..... استفاده از اسپری تنگی نفس
- ۷۶..... تزریق در حال روزه
- ۷۶..... تزریق واکسن
- ۷۶..... تزریق آمپول و سرم
- ۷۷..... تزریق خون
- ۷۷..... خروج خون در حال روزه
- ۷۷..... احکام دندان‌پزشکی
- ۷۷..... ترمیم یا کشیدن دندان فرد روزه‌دار
- ۷۷..... خون آمدن از دهان روزه‌دار
- ۷۸..... خون لثه و دندان
- ۷۸..... شک در فرو بردن خون لثه در حال روزه
- ۷۸..... استفاده از نگاه‌دارنده دندان
- ۷۹..... احکام بانوان
- ۷۹..... شیردهی و بارداری بانوان
- ۷۹..... روزه‌ی زن باردار
- ۷۹..... روزه‌ی زن باردار و شیرده با ترس از ضرر
- ۸۰..... عادت ماهیانه‌ی بانوان
- ۸۰..... حائض شدن در حال روزه
- ۸۱..... پاک شدن از حیض پیش از اذان صبح
- ۸۱..... علم به پاک شدن از حیض در اثنای روز ماه رمضان
- ۸۳..... احکام روزه‌ی مسافر
- ۸۳..... سفر برای فرار از روزه
- ۸۴..... روزه‌ی قضا و سفر در تنگی وقت
- ۸۴..... روزه‌ی قضا در سفر
- ۸۴..... روزه‌ی مستحبی برای مسافر
- ۸۵..... روزه‌ی طلاب در سفرهای تبلیغی
- ۸۵..... رفتن به سفر و بازگشت از سفر

- رسیدن به محل اقامت بعد از ظهر ۸۵
- شک در رسیدن به وطن وقت اذان ظهر ۸۶
- افطار در وطن و رسیدن به مقصد قبل از غروب ۸۶
- اختلاف مبدأ و مقصد سفر در رؤیت هلال عید ۸۶
- نذر روزه در سفر ۸۷
- روزی مستحبی با نذر در سفر ۸۷
- نذر روزه در سفر در ماه رمضان ۸۸
- نذر روزه در سفر با داشتن روزهی قضا ۸۸
- زکات فطره ۹۱
- شرایط وجوب زکات فطره ۹۱
- زکات فطره‌ی میهمان ۹۱
- زکات فطره‌ی فقیر ۹۱
- زکات فطره‌ی زن تأمین کننده مخارج زندگی ۹۲
- زکات فطره‌ی زن ناشزه ۹۲
- عدم پرداخت فطره و تکلیف زن و فرزند ۹۲
- جنس و مقدار زکات فطره ۹۳
- جنس زکات فطره ۹۳
- مقدار زکات فطره ۹۳
- زمان و مکان پرداخت زکات فطره ۹۳
- زمان کنار گذاشتن فطره ۹۳
- کنار گذاشتن فطره و تصرف در آن ۹۳
- پرداخت زکات فطره پیش از ماه رمضان ۹۴
- انتقال زکات فطره ۹۴
- پرداخت زکات فطره قبل از عید ۹۴
- فراموشی در پرداخت زکات فطره ۹۴
- مصرف زکات فطره ۹۵
- کیفیت پرداخت زکات فطره ۹۵
- پرداخت زکات فطره به واجب‌النفسه ۹۵
- جمع‌آوری فطره و توزیع مساوی بین فقرا ۹۵
- پرداخت زکات فطره به خویشاوندان ۹۶
- مصرف زکات فطره در امور فرهنگی ۹۶

- ۹۶..... فطریه‌ی سادات.....
- ۹۷..... پرداخت فطریه به سادات فقیر
- ۹۷..... مصرف زکات فطره در درمان بیمار مستمند.....
- ۹۹..... نماز عید فطر.....
- ۹۹..... نماز عید در عصر غیبت.....
- ۹۹..... امامت نماز عید از طرف غیر منصوب.....
- ۹۹..... اقامه‌ی نماز عید توسط ائمه‌ی جماعات مساجد.....
- ۱۰۰..... گفتن اقامه قبل از نماز عید فطر.....
- ۱۰۰..... رسیدن به رکعت دوم نماز جمعه یا عید
- ۱۰۰..... کم یا زیاد کردن قنوت‌های نماز عید.....
- ۱۰۱..... شک در قنوت نماز عید.....
- ۱۰۱..... تأخیر انداختن عید برای حفظ وحدت.....
- ۱۰۱..... قضای نماز عید فطر.....
- ۱۰۳..... روزه‌ی قضا.....
- ۱۰۳..... جاهایی که فقط قضا واجب است.....
- ۱۰۴..... احکام قضای روزه.....
- ۱۰۶..... روزه‌ی مستحبی و نذری با داشتن روزه‌ی قضا
- ۱۰۷..... قضای روزه‌های فوت شده در سفر.....
- ۱۰۷..... باطل کردن روزه بر اثر جهل به حکم.....
- ۱۰۸..... ندانستن تعداد روزه‌های قضا.....
- ۱۰۸..... شک در گرفتن روزه‌ی قضا
- ۱۰۸..... قادر نبودن بر قضای روزه‌های فوت شده
- ۱۰۹..... فوت روزه بر اثر جهل به علائم بلوغ
- ۱۰۹..... قضای روزه‌ی بیمار.....
- ۱۰۹..... استمرار بیماری از ماه رمضان تا رمضان آینده
- ۱۱۰..... استمرار چند ساله‌ی بیماری و قضای روزه‌ها.....
- ۱۱۰..... قضای عبادات مبتلایان به آلزایمر.....
- ۱۱۰..... قضای روزه‌ی والدین.....
- ۱۱۰..... قضای روزه‌ی پدر و مادر
- ۱۱۱..... قضای روزه‌های فوت شده‌ی عمدی پدر
- ۱۱۱..... قضای روزه‌ی فوت شده پدر بر اثر سکتته‌ی مغزی.....

- ۱۱۱ تقدّم قضای روزه خود یا پدر
- ۱۱۲ فوت پسر بزرگتر
- ۱۱۲ شک در روزهی قضای پدر
- ۱۱۳ قضای نماز و روزهی پدر سَنّی
- ۱۱۳ قضای روزهی پدر برای دختر
- ۱۱۳ وجوب قضای عبادات پدر بر پسر دوّم
- ۱۱۳ قضای نماز و روزهی پدر بر فرزند صغیر یا ممنوع از ارث
- ۱۱۴ تأخیر و سهل‌انگاری در قضای روزه
- ۱۱۴ تأخیر قضای روزه از روی جهل
- ۱۱۴ حکم سهل‌انگاری در قضای روزه
- ۱۱۴ باطل کردن روزهی قضا
- ۱۱۵ روزهی استیجاری
- ۱۱۵ نیابت از شخص زنده در انجام روزهی قضا
- ۱۱۵ اجیر گرفتن از ترکه‌ی پدر برای روزه‌های وی
- ۱۱۶ وظیفه‌ی پسر بزرگ نسبت به روزه‌های وصیت شده
- ۱۱۶ کافی نبودن ترکه برای قضای روزهی میّت
- ۱۱۶ اجیر گرفتن پسر بزرگتر برای قضای روزهی پدر
- ۱۱۷ روزهی استیجاری با داشتن کفّاره‌ی نذر و قسم
- ۱۱۷ اجیرشدن با داشتن روزهی قضا یا کفّاره
- ۱۱۷ تخلّف و کیل یا اجیر از انجام عبادت
- ۱۱۸ کفّاره‌ی افطار روزهی استیجاری
- ۱۱۸ وصیت به غیر ورثه جهت روزهی قضا
- ۱۱۹ کفّاره‌ی روزه
- ۱۱۹ وجوب کفّاره و موارد آن
- ۱۲۲ تفاوت کفّاره‌ی افطار عمدی با کفّاره‌ی مریض
- ۱۲۲ کفّاره‌ی افطار عمدی روزهی قضا
- ۱۲۳ روزه نگرفتن در ماه رمضان
- ۱۲۳ انجام مُفطر در محل اقامت
- ۱۲۴ باطل کردن روزه با محرّمات
- ۱۲۴ تکرار مبطلات روزه
- ۱۲۴ قی کردن عمدی
- ۱۲۵ کیفیت ادای کفّاره

- ۱۲۵..... فوریت در ادای کفاره.....
- ۱۲۵..... به هم خوردن توالی در روزهی کفاره.....
- ۱۲۵..... شک در تکمیل توالی کفاره.....
- ۱۲۶..... ترتیب بین قضا و کفارهی روزه.....
- ۱۲۶..... کیفیت محاسبه‌ی مدت ماه در کفاره.....
- ۱۲۶..... پرداخت کفاره به صورت قسطی.....
- ۱۲۶..... تأخیر در ادای کفاره.....
- ۱۲۷..... ناتوانی از ادای کفاره.....
- ۱۲۷..... توانایی بر ادای کفاره بعد از استغفار به جای آن.....
- ۱۲۸..... فدیة و کفاره‌ی تأخیر.....
- ۱۲۸..... ملاک در اطعام مسکین در فدیة.....
- ۱۲۸..... فدیة و کفاره‌ی تأخیر زن باردار و شیرده.....
- ۱۳۰..... استمرار عذر سفر از ماه رمضان تا رمضان آینده.....
- ۱۳۰..... کفاره‌ی روزه‌ی مریض.....
- ۱۳۲..... منع چشم‌پزشک از روزه.....
- ۱۳۲..... تأخیر در پرداخت فدیة.....
- ۱۳۲..... مسئول پرداخت فدیة‌ی زن بیمار.....
- ۱۳۳..... مصرف کفاره‌ی روزه.....
- ۱۳۳..... دادن کفاره به واجب‌النفقة.....
- ۱۳۳..... پرداختن کفاره به سید.....
- ۱۳۳..... مصرف کفاره در امور فرهنگی.....
- ۱۳۳..... طریقه اطعام فقیر در کفاره.....
- ۱۳۴..... دادن ماکارونی به جای نان.....
- ۱۳۴..... پرداخت اجرت آشپزی برای اطعام فقرا از کفاره.....
- ۱۳۴..... قضای نماز و روزه ترک شده و کفاره‌ی آن.....
- ۱۳۵..... کفاره‌ی زمان کودکی.....
- ۱۳۵..... کفاره‌ی روزه‌ی پدر بعد از فوت.....